

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933 – 1947

דור המשך

משואה בגבורה לתקומה

ארי ליפינסקי מסביר את הצעתו לחדש ולהרחיב את המוטו לעיל של העמותה?

שלום, מה נשתנה בהבנתי את מושג הגבורה מאז הכרתי את יואב גד?

כיצד מסיב יואב את סיפור השואה שהתמקד בארץ שנים רבות כסיפור על סיבלם הנורא של מוכי גורל אכזרי לסיפור של גילויי גבורה ללא קלע, ללא רומח או כידון, ללא תת מקלע וללא טנק ומטוס?
לסיפור של גילויי חברות, אנושיות והצלה - פרק של גבורה.
להבנתי יואב מסביר את התמורה של המעבר משואה לתקומה דרך מרכיב הגבורה!

מזה כמה שנים נפל בזכותי לעבוד במחיצתו של יואב גד. אסביר מה מיוחד בכך:

הנושא המעסיק אותו מבוקר עד ערב הוא חקר קורות שורדי השואה והנחלת מורשתם. עושים זאת גם רבים אחרים וטובים מזה שנים. אך בולט בעיני השוני וההבדל בגישתו של יואב כיצד להנחיל את סיפור השואה. היכרנו כאשר יואב פנה אלי לתרגם ספר של אנליזה בורניסקי מגרמנית לעברית. מדריכה בהכשרות אהרנסדורף ונוינדורף, תומכת בבנות ובחניכות ההכשרה במחנה, שורדת אושוויץ שהייתה ברבות הימים אורה אלוני, חברת קבוץ מעין צבי. ובמיוחד מאחר והייתי עם משפחתי 15 שנים חבר קבוץ נצר סרני הכרתי את אנדרטת "משואה לתקומה" הייתי ער לחשיבות הנושא. מיואב למדתי גישה ייחודית ונדירה המסבירה את צמיחת התקומה מגיא השואה כתוצאה של גילויי גבורה.

גדלתי בקרית טבעון בשנות החמישים והשישים. היו לנו שכנים ניצולי שואה ולא מעטים מהם היו עם מספר צרוב על זרועם. ידעתי מילדות כי בן גוריון קבע את יום הזיכרון הן לשואה והן לגבורה. כנער בביה"ס יסודי חוויתי את האווירה בטבעון בחודשי משפט אייכמן. נראה לי כל בני דורי הבינו כי השואה הייתה דבר נורא וכי שורדי השואה עברו דברים נוראים ובאופן כללי היה רושם בקרב צברים רבים כי שורדי השואה היו מסכנים עקב התופת שעברו. שמענו ולמדנו כמובן גם על מרכיב הגבורה. היה זה למשל כי היה מרד בגטו ורשא ובעוד מספר גיטאות. המורדים עם נשק בידם היו גיבורים. חנה סנש, אנצו סרני וחביבה רייך היו בעינינו כמובן גיבורים כי התנדבו לצנוח מעבר לקווי האויב ואף הקריבו נפשם בניסיון קומנדו צבאי להציל יהודים. כמובן שידענו מעבר לכך באופן כללי אך ערטילאי ומופשט כי היו עוד סוגים של גילויי גבורה של יהודים בשואה. אבל לא ידעתי ולא ידענו בעצם הרבה על כך. אני וכנראה הרבה מבני דורי שמענו בעיקר על גילויי גבורה של דוד מול גולית, של התקוממות המכבים מול היוונים, של מרד בר כוכבא מול הרומאים של מיליון חיילים יהודים במדי צבאות בנות הברית וכפרטיזנים במלחמת העולם השנייה. למדנו כצברים כולם את שירי הפלמ"ח. ידענו על ההגנה, האצ"ל והלח"י. למדנו וידענו על ניצחון ישראל במבצע סיני של 1956 וחווינו כתלמידים את ניצחון צבא ההגנה לישראל במלחמת ששת הימים ב-1967. מלחמת יוה"כ 1973. שוב מעטים מול רבים. הבנו שמדובר באין ספור גילויי גבורה. מאז ה-7 באוקטובר 2023 אנו שומעים רבות על גבורתם העילאית של חיילים בסדיר ומילואים, שוטרים, צוותי מג"ב ואזרחים, נשים וגברים מן העיר ומן הכפר, בלחימה מול התקפת מרצחי פוגרום הטרור הפלשתיני בבוקר שמחת תורה.

מה נשתנה בהבנתי את מושג הגבורה מאז הכרתי את יואב גד?

למן השיחה הראשונה אני מקשיב לו ושומע על גבורתם של צעירות וצעירים בלתי חמושים, תחת השלטון הגרמני הנאצי. אני שומע באיזה כבוד הוא מדבר עם בני דור שורדי השואה ומספר על גילויי הגבורה שלהם. בכל מפגשי העמותה שהקים יואב אני וכולנו מתבוננים בביטויי הערכתו וחיבתו לזקני העדה וחשים את הכבוד והאהבה שהוא מרעיף עליהם. יואב מתעד ומפרסם את גבורתם שהייתה בהכשרה, בתנועת הנוער, ברכבות הגירוש למחנות ריכוז. בחיי היום יום במחנה ההשמדה ועל הגבורה בהשגת עוד מעט אוכל לקרובים וחברים תוך סכנה של עונשים אכזריים או רצח מידי של הפרט ואולי של משפחתו והסובבים אותו. על הגבורה באלף צורות של עזרה הדדית וגילויי אנושיות מופלאים בתוך צריף במחנה ריכוז, בחלוקת אוכל, נעלים ובגדים, בהסתרת חולים, בשמירה על פירווי מסורת יהודית במחנת הרוח והווי קבוצתי של תנועת נוער, או במהלך צעדת המוות בתמיכה במי שאפסו כוחותיו ונפל לשלג ונישא על גב חבר בכדי שכלבי האס.אס. לא יכלו בו זעמם או שיקפא למות באם לא יירה בו קלגס גרמני. יהודים, נשים וגברים, הצילו יהודים בהברחות גבול בדרך אל החופש וההעפלה לארץ ישראל תוך גילויי תושייה, אומץ לב, קור רוח ותעוזה מופלאים. יואב יזם ומוביל מהלך חדש להגשת בקשות להכרה בגבורת מצילות ומצילים יהודים מקרב הכשרות החלוץ על ידי ארגון בני ברית. לכך הוא רותם מומחים בישראל ובחו"ל למבצע מחקר ותיעוד והנחלת המורשת המוכיחים כיצד שורדי השואה חרקו שיניים, סבלו תופת אך נלחמו על חייהם בחירוף נפש בגולה, בעת עלייתם ארצה ומאז ועד היום ועל תלאות הפרנסה ושמחות גידול משפחותיהם.

מהו חוט השני השזור כגיד המחבר את קורות שורדי השואה במחנות הריכוז, בוגרי הכשרות החלוץ, החלוצים שעלו ארצה והקימו מדינה? מהתבוננות בפעילותו של יואב גד ומהקשבה לדבריו עולה כי הוא לא שם את הדגש על האימה והסבל הנורא שעברו. יואב מסביר ללא ליאות כי

הן והם לא מסכנים - אלא גיבורות וגיבורים!